

Eerste steen 1886

Villa Olanda, Van Stolkweg 23

Een stadspaleisje in het hart van het Van Stolkpark

Hoezeer de opvallende en rijkversierde Villa Olanda tot de verbeelding spreekt is overduidelijk gebleken tijdens de ledenvergadering op 12 maart. Van de gelegenheid binnen een kijkje te nemen maakten velen dankbaar gebruik. Gaarne voldoe ik dan ook aan het verzoek een tipje van de historische sluier op te lichten.

Niet alleen is Olanda het fraaiste huis van de wijk, het lag temidden van een landgoed dat 1 hectare, 54 are en 5 centiare groot was en zich uitstrekte van de Kanaalweg tot aan de Parkweg.

Villa Olanda (foto Gemeentearchief)

Het terrein waarop 'Olanda' gebouwd is, wordt voor het eerst vermeld in de memorie van successie van de stichter van het Van Stolkpark, Mr. Thomas van Stolk, die op 13 februari 1882 overleed. Uit dit stuk blijkt dat Van Stolk voor de exploitatie van zijn Scheveningsche Park een maatschap had aangegaan met zijn broer Abraham. De maatschap betrof het 'voor gemeenschappelijke rekening exploiteren van onroerende goederen in de Oostduinen van Scheveningen'. Uit hoofde van die 'gemeenschappelijke rekening' was tweederde van de in de maatschap ondergebrachte (onroerende) goederen eigendom van Thomas van Stolk¹. Het onroerend goed in het Scheveningsche Park - 29 percelen - wordt getaxeerd op f 381.812,71. Als nummer 7 wordt Olanda vermeld: 1 perceel grond tussen Parkweg en Van Stolkweg, 65 are 80 centiare groot, met een waarde van f 25.140.

Om zijn schoonzuster, de weduwe van Thomas van Stolk, mevrouw Helena van Stolk-Groshans, en diens kinderen te ontlasten, neemt Abraham van Stolk het onroerend goed in het park op 14 februari 1883 over².

Pas drie jaar later verkoopt Abraham van Stolk voor f 30.000 Olanda aan zijn zesde dochter, Jacoba, en haar echtgenoot Edmund van Hoboken, heer van Rhoon en

Pendrecht en Baarland, reder en zeehandelaar van beroep³. Het aangrenzende laantje - tussen Olanda en Canzonetta (later Casanetta genoemd), Van Stolkweg 21 - staat Van Stolk drie maanden later 'om niet' aan dochter en schoonzoon af⁴. Hoewel Abraham f 5000 meer ontvangt dan de taxatiewaarde van 1883 is de prijs van ongeveer f 4,50 per centiare nog betrekkelijk voordelig. Edmunds broer Edward telt voor het tegenover Olanda gelegen terrein Duinoord f 7,50 per centiare neer. Voor het daarnaast gelegen en al gebouwde Van Stolkweg 6 betaalt hij f 21,25 per centiare. Aan de Parkweg was de grond wat goedkoper: mejuffrouw E.H.C. van Reijn Snoeck verkrijgt het terrein waarop zij haar meisjescostschool Villa Panorama bouwt voor f 4,- per centiare⁵.

Bouw Villa Olanda

Edmund van Hoboken geeft de Rotterdamse meester timmerman en architect Aart van Ameijden van Duijm opdracht een ontwerp te maken. Op 13 december 1886 legt de jongste zoon van Edmund en Jacoba, de twaalfjarige Abraham van Hoboken, de eerste steen voor het opvallende palazzo in eclectische stijl. Dit is nog altijd te lezen op een gedenksteen naast de voordeur. Het gebouw wordt excentrisch op het terrein gesitueerd, zodat aan de noordzijde van Olanda een ruime tuin aangelegd kan worden. Een koetshuis en stallen worden achterop het terrein aan de kant van de Parkweg gebouwd. De naam Olanda wordt in de staanders van de hekken aan de zijde van de Van Stolkweg gebeiteld. In oktober 1887 weet Edmund van Hoboken de hand te leggen op een groot terrein, 6730 m² groot, tegenover Olanda, tussen Van Stolkweg en Kanaalweg, de tuin van de Villa Bosch en Duin,

De eerste bewoner, Edmund van Hoboken

Kanaalweg 1. Hij koopt het voor f 33.000 van mevrouw Mary Taudin Chabot-Dunlop, bewoonster van Villa Rusthoek, aan de Scheveningse kant van de Kanaalweg⁶. Vervolgens breidt Van Hoboken Olanda op 24 april 1891⁷ met nog eens 2135 m² uit, ditmaal langs de Parkweg, door koop van zijn buurman Jhr. Mr. Jean Schuurbeque Boeye van Villa Sanssouci, Van Stolkweg 29. Door deze twee uitbreidingen wordt de oppervlakte van Olanda 1 hectare 54 are en 5 centiare. Pas in november 1892 vestigen Edmund en Jacoba van Hoboken, die tot dat moment in Rotterdam woonden, zich met zoon Abraham in Villa Olanda. Abraham is een verwoed paardenliefhebber. Voor hem wordt het tegenover Olanda gelegen 'weiland' ingericht als springtuin. Van 1894 tot 1897 is Abraham bovendien nog eigenaar van Hotel Buwalda (nu Van Stolkweg 16) en het daarachter langs het Kanaalweggetje gelegen stal- en koetsgebouw, dat toegang geeft tot zijn springtuin. Begin 1894 overlijdt Edmund van

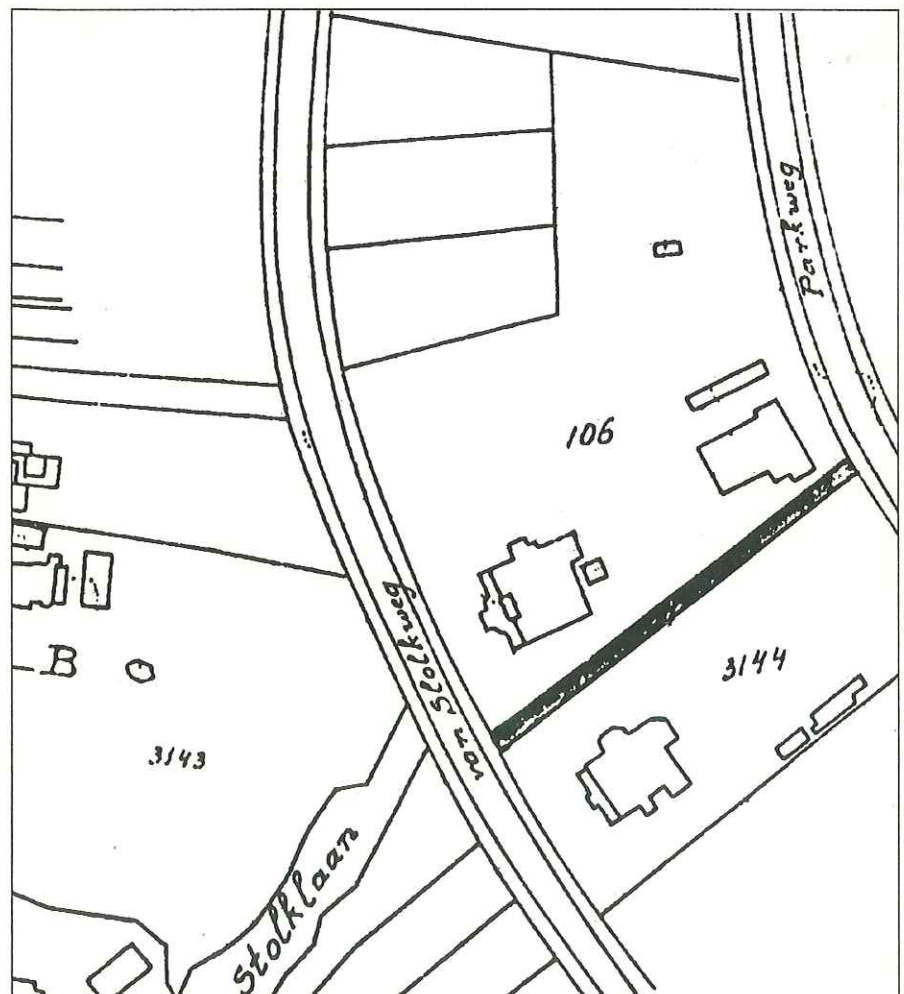
Hoboken. En nadat in 1897 beide zoons uit huis getrokken zijn, neemt mevrouw Van Hoboken het besluit Villa Olanda te verkopen. Op 8 maart 1898 wordt Villa Olanda als 'villa met tuin, stallen, koetshuis en erf, alsmede weiland en pad' voor het fabelachtige bedrag van f 172.792,50 overgedragen aan Francis William Randebroek⁸.

De familie Randebroek op Olanda

Vijfentwintig jaar lang wonen er Randebroeks op Olanda. Als eersten betrekken in mei 1898 Francis William Randebroek, zijn echtgenote Mathilda Schöverling en hun dochtertje Johanna Ida, op dat moment negen jaar oud, de villa. Vier maanden later voegt een broer van Francis William, Otto, getrouwd met een zuster van Mathilda, Johanna, zich bij hen.

Francis William en Otto Randebroek waren vanuit Duitsland⁹ naar de Verenigde Staten geëmigreerd en daar getrouwd met twee zusjes Schöverling¹⁰. Sinds 1890 wonen de broers, beiden directeur van de American Petroleum Company, in Rotterdam, een

Ligging van Olanda (106) met overtuin (3143) tussen Kanaalweg en Parkweg, SansSouci (later Villa Hespengrund) en Casanetta. Aan de Parkweg-kant waren de stal en het koetshuis, aan de Kanaalweg de tuinmanswoning en de broeikassen

ideale doorvoerhaven voor hun olieproducten.

Onder het toezien van mevrouw Randebroek verandert de rommelige springtuin van Bram van Hoboken in een waar lustoord. Naar ontwerp van landschapsarchitect Hendrik Copijn wordt in 1900 in de overtuin een park met struik- en stamrozen aangelegd tussen symmetrische schelpenpaden en met clematis begroeide bogen. Het zicht vanuit het huis moet minstens zo aangenaam geweest zijn als dat uit de overtuin naar het huis toe. De Van Stolkweg loopt dwars door het landgoed, alsof het een onderdeel van het park is. Tegen de erfscheiding met Van Stolkweg 29 wordt een charmant tuinhuisje gebouwd, vlakbij een stenen beelddhou-

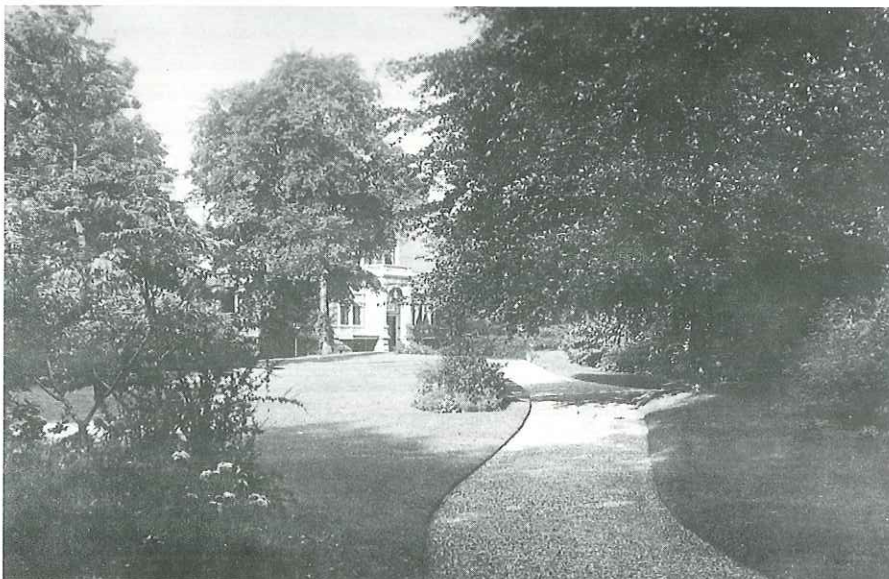
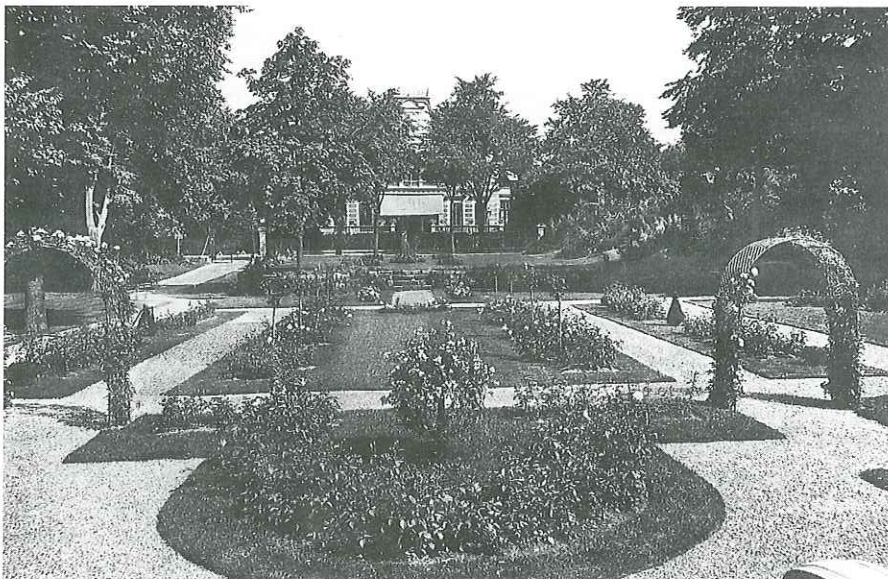
de bank achter een tuinvaas, waar het verrukkelijk mijmeren is. Zelfs levert de welverzorgde tuin in 1916 een gouden medaille op, in de van 15 juli tot 15 september gehouden 'Wedstrijd in tuinversiering'¹¹. De tuinman woont in een alleraardigst door architect F.A. Koch ontworpen tuinhuis met één verdieping, dat met enige 'broeikasten en trekbakken' ligt langs de palissade die langs de Kanaalweg als afscheiding was opgetrokken.

Francis William Randebroek was het maar een paar jaar gegeven van alle heerlijkheden van Olanda te genieten. Hij overlijdt - na een langdurig lijden¹² - op 10 augustus 1904. In zijn op 31 december 1903 opgemaakte olografisch testament had hij zijn vrouw tot zijn erfgename benoemd¹³.

Mevrouw Randebroek wordt in het beheer van Olanda bijgestaan door F.A. Koch, die op de Kanaalweg woont. Zo wordt Koch ook ingeschakeld als er in 1917 aangedrongen wordt op aanleg van riolering in het pad tussen Olanda en Casanetta, Van Stolkweg 21¹⁴.

Na het overlijden van mevrouw Randebroek op 30 december 1923 wordt haar dochter Johanna Ida eigenares van Olanda¹⁵. Johanna Ida Randebroek was inmiddels opgegroeid tot een beeldschoon meisje, dat waarschijnlijk meer in Cannes of Montreux dan op Scheveningen te vinden was. In Cannes trouwt zij op 25 februari 1911 met Leopold graaf van Limburg Stirum, heer van Noordwijk en Offem¹⁶. Een huwelijk dat voor het voltrokken was, al vele boze tongen in beweging had gezet: zo werd beweerd dat de f 150.000 schuld van de bruidegom nog maar net gedekt zouden kunnen worden door de 70 miljoen gulden die de bruid waard was.

De tuinen werden in 1900 aangelegd door Henri Copijn (1842-1923) in een gemengde stijl. De verdiepte overtuin met zijn rozenperken en gezicht op Olanda, is geometrisch. Rond het huis is een landschappelijke aanleg te zien met vrije paden langs oude boomgroepen. De Van Stolkweg loopt dwars door het grondgebied (Gemeentearchief)

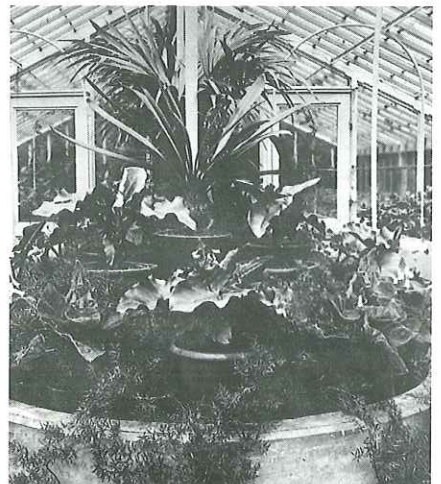

Verkoop Olanda

De Van Limburg Stirums wonen in Noordwijk met hun drie kinderen, en zijn bezig met de bouw van een nieuw, eigen huis, Huize Nieuw Offem. Twee landgoederen, een in Noordwijk en een op Scheveningen, is wat veel van het goede. Villa Olanda zou dus van de hand gedaan worden.

Als eerste wordt op 3 mei 1925 de overtuin als 'bouwgrond' verkocht voor f 200.000 aan Gerrit Jacobus van Vliet¹⁷. Na veel geharrewar over de aanleg van een villaparkje, waar geen goedkeuring voor verkregen kon worden, wordt uiteindelijk in 1929 vergunning afgegeven voor de bouw van twee gebouwen met ruime en luxueuze appartementen naar ontwerp van architect

De kas voor de exotische planten en de eenjarigen (Gemeentearchief)

Willem Verschoor: Van Stolkweg 14 en Kanaalweg 3.

Tot eind mei 1929 is Villa Olanda verhuurd aan Jhr. Mr. Dr. Herman Adriaan van Karnebeek, minister van buitenlandse zaken, en later minister van staat. Hij woonde er vier jaar. Op 1 juli 1929 verkoopt mevrouw Van Limburg Stirum Olanda met de daarachter gelegen grond langs de Parkweg voor f 190.000 aan de N.V. Handelmaatschappij 's-Gravenhage tot Exploitatie van Onroerende Goederen¹⁸. De plannen voor bebouwing van het terrein aan de Parkweg met de huizen genummerd 28 tot en met 38 liggen al klaar. De bewoner van Van Stolkweg 29¹⁹, Jhr. J.A.G. Sandberg koopt van de Handelsmij 's-Gravenhage op 7 oktober 1929²⁰ een stuk grond van 1873 m², waarop hij een tennisbaan laat aanleggen²¹.

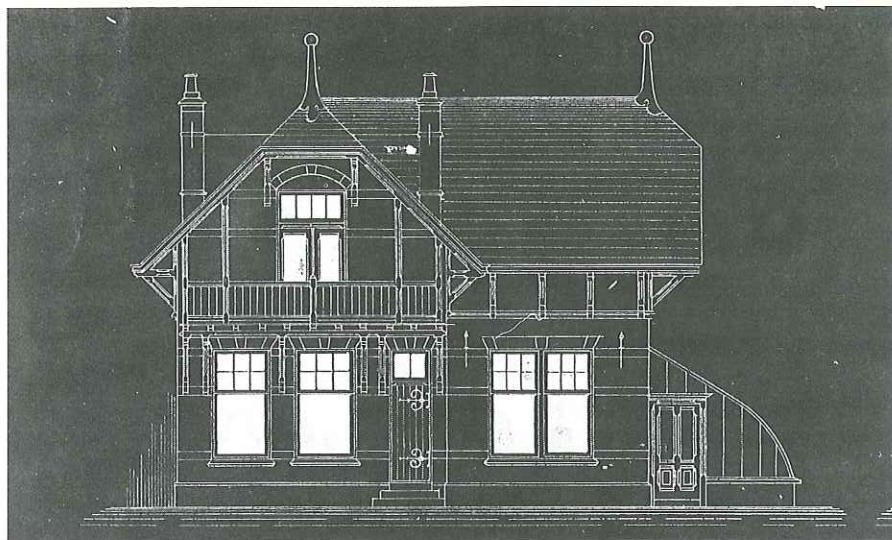
De verkoop van Olanda zelf belooft niet veel goeds: de wandschilderingen in de gang, de schoorsteenmantels en de elektrische ornamenten geschroefd of vastgehecht aan plafonds of muren, worden van de verkoop uitgezonderd. Deze voorwerpen zullen wel een plaats gekregen hebben in Huize Nieuw Offem²².

Huize Salomonson

Dat Olanda niet wordt afgebroken is te danken aan mevrouw Rolina Regina Salomonson-Sanders, die de Stichting Pro Senectute de fondsen verschaft voor de aankoop van de villa. Op 17 januari 1930 vindt de overdracht plaats, voor f 80.000²³. De Stichting Pro Senectute (voor de ouderdom) beschikt aan de Laan Copes van Cattenburch al over een huis waar bejaar-

Johanna Ida van Randebroek wordt in 1923 eigenares van Olanda (Iconografisch Bureau)

F.A. Koch, architect van Van Stolkweg 15b, Hespengrund, en Rusthoekstraat 9 en raadgever van mevrouw Mathilde Randebroek, ontwierp de tuinmanswoning met aangebouwde kas. Deze stond langs de Kanaalweg. Het beslag op de deur werd vaker gebruikt in de buurt en is nu nog te zien op de deuren van Tattersall aan de Kanaalweg en Aurore, Rusthoekstraat (Gemeentearchief)

den verzorgd worden: Huize Tony. Tot in 1933 wordt met man en macht gewerkt om in Olanda 25 bejaarden onderdak te verschaffen. De eens zo ruime kamers worden gesplitst in kleine vertrekken, en tot op de zolders toe worden bewoners en personeel ondergebracht. Om mevrouw Salomonson de eer toe te kennen die haar toekomst wordt de villa Huize Salomonson genoemd. Mevrouw Salomonson zelf woont van 1932 tot 1938 in de villa.

Al in het begin van de oorlog worden alle bewoners geëvacueerd. De bezetter vordert de villa, en vergoedt f 167 aan huur per maand.

In 1972 sluit Pro Senectute beide verouderde bejaardenhuizen in Den Haag. De bewoners van Tony en Salomonson verhuizen naar Voorschoten. De sluiting van Huize Salomonson heeft trouwens effect op een voorziening in de wijk: Apotheek Van Buuren aan de Kanaalweg moet de deuren sluiten vanwege teruglopende resultaten. Huize Salomonson wordt op 18 december 1973 tweemaal verkocht: voor f 500.000 aan Eimert Teekens als directeur van een vennootschap in onroerend goed en vervolgens aan de Stichting Vastgoed Klynveld Kraayenhof & Co. te Amsterdam, voor f 715.000²⁴.

Weer: Villa Olanda

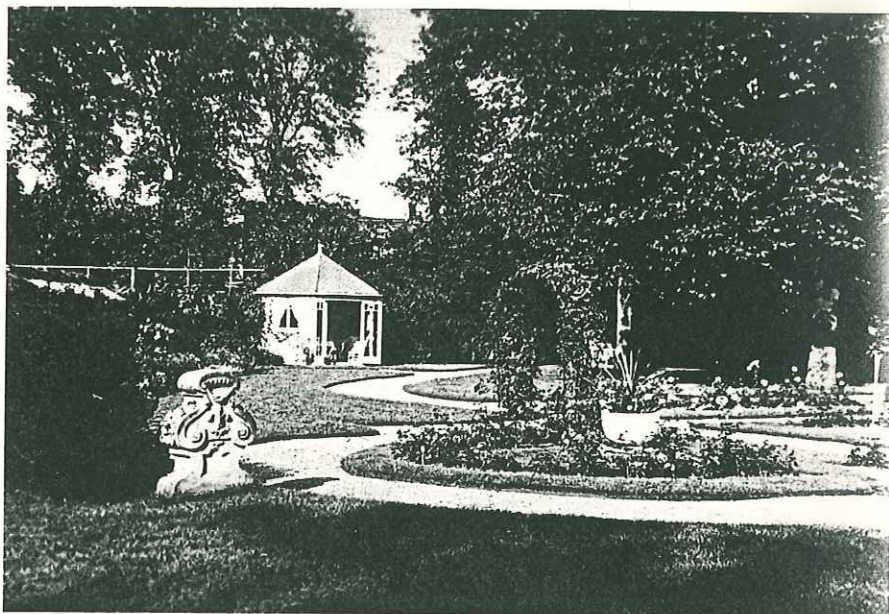
Het accountantskantoor Klynveld Kraayenhof & Co.(KKC) laat Olanda restaureren. Hier is veel tijd en geld mee gemoeid. De toenmalige directeur, de heer F. Kuggeleijn,

is bijzonder trots op het mooie gebouw waarin hij zijn kantoor kan vestigen. Na een fusie in het begin van de jaren tachtig wordt Olanda te klein voor KKC. Men besluit te verhuizen naar een nieuwgebouwd pand op de hoek van de Nieuwe Parklaan en de Duinweg. Op 15 april 1983 wordt Olanda verkocht aan de MAB-Groep B.V., die er sindsdien haar hoofdkantoor heeft.

Voetpad tussen Van Stolkweg en Parkweg

De geschiedenis van het pad dat Abraham van Stolk 'om niet' aan zijn schoonzoon Edmund van Hoboken afstond loopt gelijk met Olanda tot en met de verkoop van het huis aan de Stichting Pro Senectute. Waar er in 1917 al sprake van was het voetpad - al weer om niet - over te dragen aan de gemeente, komt dat er pas van in 1933²⁵. De gemeente zegt toe de verharding van het pad voor haar rekening te nemen. Om het veelvuldig en ongeoorloofd gebruik door handkarren onmogelijk te maken wordt aan beide zijden een grenspaal geplaatst. Deze grenspalen, waarin aan de ene kant een L en aan de andere kant 'sG gebeiteld staat, gaven voor de annexatie van de gemeente Loosduinen in 1923, de grens tussen beide gemeenten aan. Op onnaspeurlijke wijze is de paal aan de kant van de Parkweg verdwenen.

Zonder twijfel is Villa Olanda het fraaiste huis van het Van Stolkpark. Niet alleen overdag, ook 's avonds als dit huis met zijn

Hoewel Copijn als regel weinig gebruik maakt van bouwkundige elementen, waren er toch enige tuinbanken, een prieltje, rozenpoortjes en tuinvazen in de tuin van Villa Olanda (Gemeentearchief)

rijkversierde gevel bijzonder mooi uitkomt door de verlichting.

Anneke Landheer-Roelants

- 1 ARA, Memories van successie 1882.
- 2 Kadaster 's-Gravenhage, 13 maart 1883, deel 669, nr. 7.
- 3 Kadaster 's-Gravenhage, Eigendomstitels deel 745, nr. 151.
- 4 Kadaster 's-Gravenhage. Eigendomstitels deel 752, nr. 7.
- 5 Kadaster 's-Gravenhage. Eigendomstitels deel 726, nr. 25.
- 6 Kadaster 's-Gravenhage, Eigendomstitels deel 771, nr. 37.
- 7 Kadaster 's-Gravenhage. Eigendomstitels, deel 849, nr. 19. Het 2095 m² grote terrein bracht f 11.050 op.
- 8 Kadaster 's-Gravenhage. Eigendomstitels deel 1011, nr. 45.
- 9 Francis William Randebroek werd geboren te Lennep op 16 februari 1859, Otto te Hattingen op 16 jan. 1855 als zoons van Franz Randebroek en Ida Hölzer, † Wiesbaden in 1907, 80 jaar oud. Behalve Francis William en Otto emigreerden nog twee zoons naar de Verenigde Staten.
- 10 Mathilda Schöverling werd geboren te Hoboken, New York, op 7 mei 1864, Johanna Schöverling te New Brighton op 25 maart 1866, als dochters van Hans Hermann Schöverling, geboren Osnabrück in 1833, † Scheveningen 25 sept. 1895, en Carolina Lambrecht, † Montreux 18 okt. 1919.
- 11 Zie over deze 'Wedstrijd in Tuinversiering' Van Stolkparkkoerier 21 (april 1984), p. 6 en 7. De tweede prijs, een verguld zilveren medaille, was voor de heer J.J.I. van Waning, Van Stolkweg 3, de derde prijs, een zilveren medaille werd gewonnen door en de heer D.A.J. Kessler, Parkweg 9.
- 12 Citaat uit zijn overlijdensadvertentie.
- 13 Het olografisch testament van F.W. Randebroek was in bewaring gegeven aan Jhr. W.F.A. van Peski, notaris te 's-Gravenhage. De toewijzing van Olanda aan mevrouw Randebroek vond plaats op 14 maart 1904 (Kadaster 's-Gravenhage, Eigendomstitels, deel 1204, nr. 73).
- 14 HGA, Gemeente 's-Gravenhage. Agendastukken 1917, nr. 3056.
- 15 Kadaster 's-Gravenhage. Eigendomstitels deel 21956, nr. 65, 9 april 1925.
- 16 Nederland's Adelsboek 1984, p. 143.
- 17 Kadaster 's-Gravenhage. Eigendomstitels deel 1961, nr. 88.
- 18 Kadaster 's-Gravenhage. Eigendomstitels deel 2213, nr. 28.
- 19 Zie Van Stolkparkkoerier 55 (maart 1992), pp. 5-9.
- 20 Kadaster 's-Gravenhage. Eigendomstitels deel 2719, nr. 110.
- 21 In 1954 werd op dit terrein het flatgebouw Van Stolkweg 25-27 gebouwd.
- 22 Huize Nieuw Offem werd de Tweede Wereldoorlog door de Duitse bezetters zodanig toegetakeld dat na de oorlog besloten werd Nieuw Offem af te breken.
- 23 Kadaster 's-Gravenhage. Eigendomstitels deel 2213, nr. 28.
- 24 Kadaster 's-Gravenhage. Eigendomstitels deel 4229, nrs. 49 en 50.
- 25 Kadaster 's-Gravenhage. Eigendomstitels deel 2360, nr. 60, 20 maart 1933.